

**Projev Petra Papouška
předsedy Federace židovských obcí v ČR,
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu
a předcházení zločinům proti lidskosti
Španělský sál, Pražský hrad,
28. ledna 2025**

Vážený pane prezidente, vážení přeživší, vážení hosté, televizní diváci, dámy a pánové, stojím dnes před vámi s pokorou a hlubokým respektem k památce milionů nevinných obětí holocaustu. Je pro mne nesmírnou ctí, že mohu při této příležitosti, kdy si připomínáme 80. výročí osvobození koncentračního tábora Auschwitz - Osvětim, oslovit vás zde na Pražském hradě, na místě symbolizujícím dějiny, sílu i naději našeho národa.

Před osmdesáti lety, 27. ledna 1945, byl osvobozen tábor smrti, který se stal nejtemnějším symbolem zřůdnosti nacistického režimu. Osvětim – to není jen historická událost nebo místo na mapě. Je to varování a memento, ukazující, kam až může vést nenávist, lhostejnost a opovrhování lidskou důstojností.

Dnes zde mezi námi sedí ti, kteří přežili. Vy jste svědci doby, kterou si neumíme a snad ani nechceme plně představit. Vaše příběhy nás nejen bolí, ale především učí. Učí nás vážit si života, svobody a lidské důstojnosti. A především nám připomínají, že zlo je neustále s námi a stačí málo, aby narostlo do obludných rozměrů.

Holocaust nebyl pouze selháním jedné ideologie, ale tragickým selháním naší civilizace. Selháním, které si musíme připomínat, abychom mu byli schopni čelit v jakékoli podobě – ať už jde o antisemitismus, rasismus, nebo nenávist k druhým.

Právě proto je třeba otevřeně a s odvahou mluvit o tom, co vidíme v současnosti. Antisemitismus, o kterém jsme doufali, že patří minulosti, se znovu objevuje – někdy skrytě, někdy zcela otevřeně. A nenechme se zmýlit, nárůst antisemitismu byl extrémní ihned po teroristických útocích Hamásu, ne za měsíc nebo později. Po celé Evropě i ve světě zaznamenáváme růst nenávistných projevů, útoků na židovské komunity, vandalismus vůči synagogám, hřbitovům a pamětním místům. Na sociálních sítích se šíří konspirační teorie a nenávistná rétorika, která má své kořeny ve stejném jedu, jenž vedl k tragédiím 20. století. Musíme si uvědomit, že antisemitismus není problém pouze židovských komunit. Je to problém celé společnosti. Tam, kde se rozrůstá nenávist vůči jedné skupině, hrozí nebezpečí i ostatním. Nenávist je jako plamen, který se šíří nekontrolovaně, pokud jej neuhasíme v zárodku.

V této souvislosti bych chtěl také zdůraznit důležitost navrhované úpravy zákona o státním občanství, která by umožnila potomkům obětí nacistického a komunistického útlaku získat české občanství. Tato změna by napravila historické křivdy a pomohla by obnovit násilně

přetržené vazby všem, kteří mají české kořeny. Apeluji na všechny zodpovědné, aby tuto úpravu podpořili a zajistili spravedlnost těmto rodinám.

Dámy a pánové,

nezapomínejme, že historie Osvětimi je nejen příběhem lidského utrpení, ale také příběhem lidské odvahy. V každém příběhu přeživších nacházíme sílu, statečnost a neochvějnou touhu po životě. Tito lidé, kteří překonali nepředstavitelné, nám ukazují, že i v těch nejtemnějších chvílích lze nalézt světlo. Můj děda, Miloš Dobrý, vězeň s vytetovaným číslem 170 265, byl jedním z těch, kteří dokázali čelit neuvěřitelným hrůzám, zachovat si důstojnost a po válce se podílet na obnově demokratické společnosti. Jeho příběh, jako mnoho dalších, je povzbuzením a nadějí pro nás všechny.

Chci na tomto místě vyjádřit vděčnost přeživším, kteří navzdory svému utrpení dokázali pokračovat ve svém životě a předávat své svědectví dalším generacím. Vaše síla a odhodlání jsou inspirací pro nás všechny.

V tomto kontextu myslíme dnes i na všechny rukojmí držené teroristy Hamásu a modlíme se za jejich brzké propuštění.

Přál bych si, aby dnešní den nebyl jen vzpomínkou na minulost, ale také výzvou pro budoucnost. Výzvou k odpovědnosti, spravedlnosti a trvalému míru. Výzvou, abychom nezavírali oči před zlem a abychom se postavili proti všem formám nenávisti, antisemitismu a xenofobii, kdykoli a kdekoli je spatříme.

„Už nikdy více“ nesmí být prázdným heslem, ale závazkem, který každý z nás nese ve svém srdci.

Včera jsme byli s panem Prezidentem na vzpomínkovém setkání v Osvětimi a já jsem na tom místě napsal vzkaz mým prarodičům, kteří již nejsou s námi. Vzkaz zněl – podělil:

„Ahoj babi a dědo, už je to 80. let co osvobodili toto místo. Byli jste tu skoro rok a je pro mne nepředstavitelné, jak jste to přežili... Ale díky vám jsme tady a budeme tu dál, navzdory všem našim nepřátelům minulým i budoucím. Díky za vše! Am Israel Chai! „

Děkuji vám.